

การวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงและวางรูปแบบการป้องกันความเสี่ยงในการออก
กลางคั่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามภายในเขตพัฒนา
เฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ของจังหวัดสงขลา

Analysis of Dropout Risk Factors and Development of Protective
Model For Students Islamic Private School in Special
Administration Zone in Southern Border of Songkhla

Received : 2019-10-21

Revised : 2019-12-09

Accepted : 2019-12-11

ผู้วิจัย นุรซีตา เพอแผละ¹

Nurseeta Phoesalae¹

jutarat@hu.ac.th

จุฑารัตน์ คชรรัตน์²

Jutarat Kotcharat²

นิวัตน์ สวัสดิ์แก้ว³

Niwat Sawatkeaw³

ยะมীন แหละดี⁴

Yameen Lahtee⁴

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อการวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงและวางรูปแบบการป้องกันความเสี่ยงในการออกกลางคั่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามภายในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญในการออกกลางคั่นของนักเรียน ได้แก่ ปัญหาการมีวุ่นวายและยาเสพติดของนักเรียน ปัญหาด้านการเรียน ปัญหาความสัมพันธ์เชิงคู่ระหว่างเรียนอันนำไปสู่การออกจากระบบการศึกษอย่างสมบูรณ์ วัฒนธรรมการแต่งงานเพิ่มความรับผิดชอบและหลุดจากระบบการศึกษอย่างถาวร เยาวชนถูกเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ใช้แรงงานก่อนวัยอันควร

คำสำคัญ : ปัจจัยเสี่ยงในการออกกลางคั่น, รูปแบบการป้องกันความเสี่ยง, โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม, เขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

¹ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Ph.D. in Educational Measurement and Evaluation Faculty of Education Chulalongkorn University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

Ph.D in Elementary Education Program Faculty of Education and Liberal Arts Hatyai University

³ อาจารย์ ดร. สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

Ph.D. in Public Administration Program Faculty of Political Science Hatyai University

⁴ ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนดาร์ลุญญาฮีดีนวิทยามูลนิธิ จังหวัดสงขลา

Licensee Darul Mujahideen School Songkhla

Abstract

This research is a qualitative research which aims to analyze the risk factors and risk management affecting the effectiveness of islamic private school in special administration zone in southern border of songkhla. The methods of gathering the research are doing an in-depth interview and a focus group. The result of the research found that the risk factors are drug problems among the students, learning problems, adulterous problems which lead them to quit school completely, early marriage problems and premature labour problems.

Keyword: School dropout Education Risk Factor Special administration zone in southern border of songkhla.

บทนำ

สถาบันการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบไปด้วยสถาบันการศึกษาน้อยใหญ่มากมาย ทั้งสถาบันการศึกษาสามัญ สถาบันการศึกษาศาสนาควบคู่สามัญ สถาบันอาชีวศึกษา ตลอดจนสถาบันการศึกษานานาชาติ จากโครงการสำรวจคุณภาพชีวิตของประชาชนใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2552 พบว่าประชากรวัยเรียนอายุระหว่าง 3-24 ปี มีอัตราการเรียนหนังสือแตกต่างกันไปในแต่ละช่วงอายุ โดยประชากรอายุระหว่าง 7-12 ปี ทั้งชายและหญิงมีอัตราการเรียนสูงที่สุด คือ ประชากรเกือบทุกคนในกลุ่มนี้กำลังเรียนหนังสืออยู่ แต่อัตราการเรียนหนังสือได้ลดลงในกลุ่มประชากรอายุ 13-18 ปี และ 19-24 ปีตามลำดับ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประชากร วัยเรียนใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่เรียนจบชั้นประถมศึกษาเป็นอย่งน้อย แต่การเรียนต่อในชั้นสูงขึ้นไปจะลดลงเรื่อยๆ ทั้งในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประชากรที่นับถือศาสนาอิสลาม (ปราโมทย์ ประสาทกุล, 2553) จากผลสำรวจดังกล่าวทำให้ตระหนักได้ว่าประเด็นด้านการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังคงเป็นประเด็นที่นาเป็นห่วง โดยเฉพาะการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาที่จำนวนผู้เรียนมีแนวโน้มลดลงเมื่อระดับการศึกษาสูงขึ้น ดังนั้นการหาเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดการตัดสินใจยุติการศึกษาก่อนที่จะสำเร็จการศึกษาหรือการออกกลางคัน ตลอดจนการหารูปแบบการป้องกันความเสี่ยงในการยุติการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาหลักของเยาวชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรให้ความสนใจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง

จากผลการสำรวจของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในปีพุทธศักราช 2554 กระทรวงศึกษาธิการรายงานสถิติภาวะการจัดการศึกษาของประชากรวัยเรียนทั่วประเทศทั้งหมด 16 ล้านคน พบว่า มีเด็กและเยาวชนวัยเรียนอยู่ในระบบการศึกษาเพียง 14 ล้านคน แบ่งเป็นประชากรในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ 13 ล้านคน และสังกัดอื่นๆ อีก 1 ล้านคน ตัวเลขชุดนี้บ่งชี้ว่า ประชากรวัยเรียนของประเทศไทยหายไปจากระบบถึง 2 ล้านคน คิดเป็น 12.5 เปอร์เซ็นต์ หมายความว่า ในเด็กทุก ๆ 10 คน จะมีเด็ก 1 คนที่ไม่ได้รับการศึกษาจากระบบ (กฤษฎา ศุภวรรธนะกุล, 2556) และจากการที่กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้ยกระดับคุณภาพการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ 5 จังหวัด อาทิ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส จังหวัดสตูล และ 5 อำเภอใน จังหวัดสงขลา เนื่องจากพบว่ามีเด็กที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ไม่เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือไปเรียนต่อในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามเพียงอย่างเดียว ดังนั้น สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้รวบรวมจำนวนเด็กที่ตกหล่นจากระบบโรงเรียนใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีจำนวนทั้งสิ้น 9,805 คน แยกเป็นตกหล่นจากระบบโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3,331 คน ตกหล่นจากระบบโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 185 คน และตกหล่นจากระบบโรงเรียนสังกัดโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม/สถาบันการศึกษาเอกชน จำนวน 6,289 คน สำหรับจังหวัดที่มีกลุ่มเด็กที่ยังไม่จบการศึกษาภาคบังคับ (ม.3) สูงสุด คือ 5 อำเภอ ในจังหวัดสงขลา ประกอบด้วย อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอสะบ้าย้อย อำเภอเทพา และ อำเภอสะเตา มีจำนวนทั้งสิ้น 2,632 คน รองลงมาคือ จังหวัดปัตตานี 2,461 คน จังหวัดยะลา 2,408 คน จังหวัดนราธิวาส 1,848 คน และจังหวัดสตูล 456 คน ตามลำดับ (อภิชาติ จีระวุฒิ, 2557)

จากงานวิจัยและผลสำรวจต่างๆทำให้ตระหนักได้ว่าประเด็นด้านการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังคงเป็นประเด็นที่น่าเป็นห่วง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ผลการสำรวจชี้ให้เห็นว่ามีสถิติของเด็กตกหล่นมากที่สุดโดยเฉพาะในพื้นที่ อำเภोजะนะ อำเภอนาหวี อำเภเทพา และอำเภอบะยัอย จังหวัดสงขลาซึ่งเป็นอำเภอที่เป็นพื้นที่รอยต่อระหว่างจังหวัดสงขลา กับจังหวัดปัตตานีและยะลา และยังเป็นเพียง 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติความมั่นคงเหมือนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น คณะผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคคลที่อยู่ในสถาบันการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในส่วนของจังหวัดสงขลาจึงสนใจศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงและวางรูปแบบการป้องกันความเสี่ยงในการออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามภายในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลาเพื่อนำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการรณรงค์ทั้งทางตรงและการอ้อมเพื่อลดปัจจัยที่ก่อให้เกิดการออกกลางคัน และสามารถนำรูปแบบการป้องกันความเสี่ยงในการออกกลางคันไปประยุกต์ใช้ป้องกันความเสี่ยงของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่อื่นภายในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

วิธีการวิจัย

การวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อสำรวจสถานการณ์การออกกลางคันของนักเรียนในปัจจุบันและปัจจัยเสี่ยงเบื้องต้นที่ทำให้เกิดการออกกลางคัน

ประชากร เพื่อการสำรวจให้ทราบสถานการณ์ที่ตรงตามสภาพจริงจึงมุ่งเน้นไปที่การสำรวจผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 5 ถึง 25 ปี ในพื้นที่ที่ศึกษา ประชากรสำหรับการศึกษาในส่วนนี้จึงเป็นผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 5 ถึง 25 ปี ทุกคนที่อาศัยหรือมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ของ อำเภोजะนะ อำเภอนาหวี อำเภเทพา และอำเภอบะยัอยของจังหวัดสงขลา

กลุ่มตัวอย่าง เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและเพื่อการสะท้อนลักษณะจริงของพื้นที่ กลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์ส่วนนี้จึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) และทำการสุ่มในระดับ “หมู่บ้าน” เพื่อใช้ข้อมูลจากหมู่บ้านดังกล่าวอธิบายสภาพของภาพรวมทั้งหมด เนื่องจากในหมู่บ้านหนึ่งๆ มักจะมีลักษณะของประชากรในลักษณะต่างๆ ที่หลากหลายและครบถ้วนตามสภาพจริงของภาพรวม อีกทั้งการเก็บข้อมูลในลักษณะหมู่บ้านนี้มีความสะดวกในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้สุ่มเลือก หมู่บ้านบ่อโชน หมู่ที่ 7 ตำบลสะกอม อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา โดยหมู่บ้านที่ตกเป็นหมู่ตัวอย่าง มีทั้งสิ้น 258 ครัวเรือน โดยมีกลุ่มประชากรตัวอย่าง ซึ่งในที่นี้หมายถึงผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 5 – 25 ปี ที่อาศัยหรือมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ที่ศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 367 คน

การหาปัจจัยเสี่ยงและการวางรูปแบบป้องกันความเสี่ยงการออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ 1) เด็กที่ออกกลางคัน 2) ผู้ปกครองของเด็กที่ออกกลางคัน 3) เพื่อนของเด็กที่ออกกลางคัน 4) ครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 5) ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 6) ประชาชนภายในชุมชน 7) ผู้นำชุมชน /ผู้นำศาสนา และ 8) ผู้บริหารหน่วยงานของรัฐด้านการศึกษาในพื้นที่

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ บางส่วนของประชากรดังที่ได้กล่าวถึงข้างต้น ในที่นี้มีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Selection) และแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ตารางที่ 1 แสดงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

วิธี/เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	ผู้ให้ข้อมูล	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
➤ การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์เชิงปริมาณ		
1. แบบสำรวจนักเรียน	1. หมู่บ้านตัวอย่าง	1.ทราบสถานการณ์การออกกลางคัน ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลามในพื้นที่ที่ศึกษา 2.ทราบข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ ออกกลางคัน
➤ การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ		
1. การสนทนากลุ่ม	1. ผู้บริหารและครู 2. กลุ่มสตรีในหมู่บ้าน	1. ทราบภาพรวมของการออก กลางคัน 2. ทราบข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัย เสี่ยงที่ก่อให้เกิดการออกกลางคัน 3. ทราบข้อคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ การป้องกันความเสี่ยงในการออก กลางคัน
2. สัมภาษณ์เชิงลึก	1. ผู้ปกครองของเด็กที่ออก กลางคัน 2. นักเรียนที่ออกกลางคัน 3. นักเรียนที่เคยออกกลางคัน แล้วกลับมาเรียนใหม่จนสำเร็จ การศึกษา	1. ทราบปัจจัยที่ทำให้เกิดการออก กลางคัน 2. ทราบปัจจัยที่ทำให้เกิดการกลับ เข้าสู่ระบบการศึกษาของนักเรียนที่ เคยออกกลางคันแล้วกลับมาเรียน ใหม่จนสำเร็จ 3. ทราบข้อคิดเห็นที่สามารถนำไปสู่ การวางรูปแบบการป้องกันความเสี่ยง ในการออกกลางคัน
	1. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลาม 2. ผู้นำชุมชนในพื้นที่ที่ศึกษา (เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) 3. ผู้นำศาสนาอิสลามในพื้นที่ ที่ศึกษา	1. ทราบภาพรวมในเรื่องเกี่ยวกับ การศึกษาในบริบทของพื้นที่ที่ศึกษา 2. ทราบข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ ก่อให้เกิดความเสี่ยงในการออก กลางคัน 3. ทราบข้อคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ การป้องกันความเสี่ยงในการออก กลางคัน

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

1) ค้นคว้ารวบรวมข้อมูล ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หาข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับสถานการณ์การออกกลางคันของนักเรียนที่หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเคยรวบรวมไว้

2) ทำการสุ่มตัวอย่างหมู่บ้านที่อยู่ภายในบริเวณพื้นที่ที่กำหนด (อ.จะนะ อ.เทพา อ.นาทวี และ อ.สะบ้าย้อย) โดยการเลือกตัวอย่างเชิงทฤษฎี (Theoretical Sampling) โดยสุ่มในระดับหมู่บ้าน เมื่อได้หมู่บ้านที่ตกเป็นตัวอย่างแล้ว ทำการสำรวจทุกครัวเรือนเพื่อทราบสถานการณ์ด้านการศึกษาของผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 5 – 25 ปี

3) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้างต้น โดยการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ เพื่อทราบสถานการณ์ด้านการศึกษาของประชาชนในพื้นที่ สัดส่วนจำแนกตามปัจจัยต่างๆ ปัจจัยความเสี่ยงเบื้องต้นที่ทำให้เด็กนักเรียนออกกลางคัน

4) เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก สทนากลุ่ม การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม ในกลุ่มเด็กออกกลางคัน ผู้เกี่ยวข้องกับเด็กที่ออกกลางคัน ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ ผู้นำชุมชนและผู้นำศาสนา

5) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการเก็บข้อมูลข้างต้นเพื่อสรุปปัจจัยความเสี่ยงที่ทำให้นักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ที่ศึกษาออกกลางคัน

6) เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม กับกลุ่มเด็กออกกลางคัน ผู้เกี่ยวข้องกับเด็กที่ออกกลางคัน ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ ผู้นำชุมชนและผู้นำศาสนา

7) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อสรุปรูปแบบการป้องกันความเสี่ยงที่ทำให้นักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ที่ศึกษาออกกลางคัน

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา

ภาพรวมด้านการศึกษาของชาวมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้นพบว่าผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพราะต้องการให้ได้เรียนรู้ทั้งวิชาสามัญและศาสนา (นิเลาะ แวอุเซ็ง, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาของเยาวชนมุสลิมของศูนย์สารสนเทศทางการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่า เมื่อนักเรียนเริ่มเข้าเรียนในระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา นักเรียนส่วนใหญ่เข้าเรียนในโรงเรียนของรัฐ และด้วยวิถีชีวิตของชาวมุสลิม นักเรียนไทยเชื้อสายมลายูในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐดังกล่าวจะไปเรียนศาสนาในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ ที่โรงเรียนตาดีกา แต่อย่างไรก็ตามเมื่อขึ้นชั้นมัธยมศึกษา นักเรียนส่วนใหญ่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้จะอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมากกว่าในโรงเรียนมัธยมของรัฐ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2552) สอดคล้องกับการลงสำรวจพื้นที่ในเบื้องต้นของโครงการวิจัยชิ้นนี้ ซึ่งได้พบว่าเยาวชนมุสลิมส่วนใหญ่ในพื้นที่ที่ศึกษาเลือกศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา โดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ นอกจากนี้ยังเป็นไปในทิศทางเดียวกับคำสัมภาษณ์ของผู้นำชุมชนในพื้นที่ที่ศึกษา เช่น ผู้ใหญ่บ้านเกาะทาก ต.นาหว้า อ.จะนะ จ.สงขลา ซึ่งประชาชนในหมู่บ้านนับถือศาสนาอิสลามเกือบทั้งหมด ได้กล่าวว่า

“เด็กในหมู่บ้านส่วนใหญ่เรียนสามัญในระดับประถม ส่วนมากเรียนที่โรงเรียนบ้านเกาะทาก (โรงเรียนรัฐบาลในชุมชน) พอเริ่มเข้ามัธยมก็จะย้ายไปเรียนโรงเรียนศาสนาควบคู่สามัญเกือบทั้งหมด ทั้งหมู่บ้านมีอยู่ประมาณ 2-3 ครอบครัวเท่านั้นที่เรียนสามัญล้วน” เป็นต้น ดังนั้นในพื้นที่ 4 อำเภอดังกล่าวจึงปรากฏโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามขนาดเล็กน้อยใหญ่ได้ทั่วไป ดังตารางที่ 2 ซึ่งแสดงข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอเทพา และอำเภอสบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ประจำปี 2556

ตารางที่ 2 : สถิติโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่อำเภอจะนะ นาทวี เทพา
สะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2556

อำเภอ	โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	
	โรงเรียน (โรง)	นักเรียน (คน)
จะนะ	16	9,035
เทพา	5	1,802
นาทวี	3	1,966
สะบ้าย้อย	2	2,288
รวม	26	15,091

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลด้านการศึกษาลำดับชายแดนภาคใต้

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าในพื้นที่ 4 อำเภอมีจำนวนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทั้งสิ้น 26 โรงเรียน มากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดเป็นโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่อำเภอจะนะ ซึ่งสอดคล้องกับสัดส่วนระหว่างประชากรไทยพุทธและมุสลิม ซึ่งถึงแม้ว่าสัดส่วนในภาพรวมทั้ง 4 อำเภอจะมีความใกล้เคียงกัน แต่น้ำหนักสัดส่วนของชาวมุสลิมจะอยู่ในอำเภอจะนะมากกว่าในอำเภออื่นๆ โดยอำเภอจะนะมีสัดส่วนชาวพุทธ : มุสลิม อยู่ที่ประมาณ 25 : 75 ในขณะที่ อำเภอเทพาอยู่ที่ 30 : 70 อำเภอนาทวี 70 : 30 และอำเภอ สะบ้าย้อย 70 : 30 โดยประมาณ

นักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ 4 อำเภอนี้ นอกจากเป็นนักเรียนชาวมุสลิมในพื้นที่แล้ว อีกส่วนหนึ่งที่นับว่ามีอยู่จำนวนไม่น้อยคือนักเรียนชาวมุสลิมจากภาคใต้ตอนบน โดยเฉพาะจากจังหวัดภูเก็ต กระบี่ พังงา ส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ชาวมุสลิมในบริเวณดังกล่าวต้องการให้บุตรหลานได้ศึกษาสามัญควบคู่กับศาสนา ในขณะที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ของตนเองนั้นมีจำนวนไม่มากนัก จึงมองหาพื้นที่ที่เป็นแหล่งของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ประกอบกับสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงทำให้ประชาชนบางส่วนเกิดความกลัวที่จะส่งบุตรหลานเข้าไปอยู่ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส และถึงแม้ว่าพื้นที่ 4 อำเภอนี้จะมีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นอยู่บ้างนั้น แต่ในการรับรู้ของคนทั่วไป โดยเฉพาะคนนอกพื้นที่แล้วความหวาดกลัวต่อสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่นี้ยังมีน้อยกว่าในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัจจุบันโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ทั้ง 4 อำเภอนี้จึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่น่าสนใจต่อชาวมุสลิมในพื้นที่อื่น

จากบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับภูมิเฝ้าของนักเรียนจากครูท่านหนึ่ง โรงเรียนแห่งหนึ่งได้กล่าวว่า “ที่โรงเรียนเราส่วนใหญ่เป็นเด็กในพื้นที่นี้ โดยเฉพาะเด็กจะนะและใกล้เคียงซึ่งมีประมาณ 70 เปอร์เซ็นต์ ส่วนอีก 30 เปอร์เซ็นต์ที่เหลือเป็นเด็กนอกพื้นที่ โดยเฉพาะจากภาคใต้ตอนบน เช่น สุราษฎร์

ธานี พังงา กระบี่ ภูเก็ต โดยเฉพาะพังงา กระบี่ ภูเก็ต จะเยอะที่สุดทุกปี และที่มีไกลที่สุดตอนนี้คือนักเรียนจากปทุมธานี” ในขณะที่อีกโรงเรียนหนึ่ง ครูท่านหนึ่งได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “โรงเรียนนี้เด็กส่วนใหญ่เป็นเด็กในพื้นที่และใกล้เคียง นอกจากนั้นเป็นเด็กในพื้นที่อื่น โดยเฉพาะจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส) ซึ่งมีประมาณ 30 เปอร์เซ็นต์ เด็กกลุ่มนี้ประมาณครึ่งหนึ่งที่มาอยู่ที่นี่เป็นเพราะตามพ่อแม่มา พ่อแม่มาทำงานละแวกนี้ เช่นมาตัดยางที่ลำลอง (ต.ลำลอง อ.นาทวี จ.สงขลา) ส่วนอีกครึ่งหนึ่งพ่อแม่ก็ส่งเฉพาะเด็กมาเพื่อเรียนที่นี่เอง” เป็นต้น

สถานการณ์การออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา

จากการลงพื้นที่ไปยังโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหลายๆโรงเรียนในพื้นที่ที่ศึกษา พบว่าทุกโรงเรียนให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเป็นอย่างดี โดยเฉพาะข้อมูลปัญหาอันเกี่ยวกับตัวนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ แต่เนื่องจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนั้นมีการได้รับเงินอุดหนุนรายหัวตามยอดของเด็กนักเรียนที่มีทั้งหมด โดยในปัจจุบันแต่ละโรงเรียนได้รับการกวาดขันและมีการตรวจสอบอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการรายงานยอดนักเรียนให้ตรงสภาพความเป็นจริงจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ด้วยความต้องการหลีกเลี่ยง การสอบถามในประเด็นเกี่ยวกับยอดของนักเรียนจากทางโรงเรียนซึ่งอาจเป็นประเด็นที่มีความละเอียดอ่อน การลงพื้นที่ในแต่ละโรงเรียนของคณะผู้วิจัยจึงเป็นการลงพื้นที่เพื่อการรับฟังข้อมูลเชิงคุณภาพมากกว่าเชิงปริมาณ โดยเฉพาะในประเด็นปัญหาที่เป็นสาเหตุอันส่งผลให้นักเรียนออกกลางคันเป็นหลัก สำหรับการสำรวจเพื่อทราบภาพรวมของสถานการณ์การออกกลางคันของนักเรียนในเชิงปริมาณ คณะผู้วิจัยจึงลงชุมชนและทำการสำรวจจากชุมชนควบคู่กันไปด้วย

กรณีศึกษาจากหมู่บ้านตัวอย่าง

ชุมชนที่คณะผู้วิจัยเลือกมาในที่นี้เป็นชุมชนในระดับหมู่บ้าน โดยทำการเก็บข้อมูลของเยาวชนทุกคนในหมู่บ้าน จำนวน 1 หมู่บ้าน โดยถือว่าหมู่บ้านนี้จะสามารถเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดเนื่องจากใน 1 หมู่บ้านจะมีประชากรในลักษณะต่างๆที่ครอบคลุมในทุกลักษณะ อีกทั้งการเก็บข้อมูลในลักษณะนี้คณะผู้วิจัยสามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากการสำรวจได้ง่ายกว่าการเก็บข้อมูลที่กระจ่ายในทุกพื้นที่ ทั้งนี้การเก็บข้อมูลจากหมู่บ้านนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการหาสัดส่วนเชิงปริมาณในประเด็นต่างๆ แต่สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพนั้นคณะผู้วิจัยมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพกระจ่ายในหลายชุมชน หลายพื้นที่ สำหรับชุมชนที่นำมาศึกษาเชิงปริมาณในครั้งนี้ คือ หมู่บ้านบ่อโชน หมู่ที่ 7 ตำบลสะกอม อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

หมู่บ้านบ่อโชนเป็นหมู่บ้านขนาดกลางที่มีพื้นที่ติดทะเล ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 12 กิโลเมตร ประชากรเกือบทั้งหมดเป็นชาวมุสลิม โดยทั้งหมู่บ้านมีทั้งสิ้น 258 ครัวเรือน มีครัวเรือนที่สมาชิกในครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธเพียง 2 ครัวเรือน ไทยพุทธและมุสลิมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีการยอมรับในวัฒนธรรมของกันและกันอย่างไม่มีข้อแบ่งแยก มีโรงเรียนประจำหมู่บ้านคือ โรงเรียนบ้านบ่อโชน ซึ่งมีการเรียนการสอน ตั้งแต่ระดับอนุบาล – ประถมศึกษาปีที่ 6 มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประจำหมู่บ้าน นอกจากโรงเรียนประจำหมู่บ้านแล้ว ภายในรัศมี 5-7 กิโลเมตรของหมู่บ้านบ่อโชนโดยประมาณแล้วอยู่ในเขตพื้นที่ของ 3 ตำบล คือ ตำบลสะกอม ตำบลลิ้นช้าง ของอำเภोजะนะ และตำบลสะกอม ของอำเภอกะทู้ในพื้นที่ของ 3 ตำบลนี้มีโรงเรียนตั้งอยู่มากมายครอบคลุมการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา และมีทั้งโรงเรียนที่จัดการศึกษาสามัญ ซึ่งมีทั้งสิ้น 14 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านปางาม โรงเรียนบ้านตลิ่งชัน โรงเรียนบ้านนันท โรงเรียนบ้านสุหร่า โรงเรียนบ้านเลียบ โรงเรียนบ้านบ่อโชน โรงเรียนบ้านปากบาง โรงเรียนบ้านสะกอม โรงเรียนบ้านม่วงถ้ำ โรงเรียนวัดคงคาสวรรค์ โรงเรียนบ้านชะ โรงเรียนบ้านเขาน้อย โรงเรียนบ้านพรหมพิ

โรงเรียนบ้านปากบางสะกอม นอกจากนี้ในช่วงรัศมี 5-7 กิโลเมตรดังกล่าวยังมีโรงเรียนที่จัดการศึกษา ศาสนาควบคุมสามัญ (โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม) จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนจริยธรรม ศึกษามูลนิธิ โรงเรียนเจริญธรรมวิทยา และโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิสงขลา ถนนภายในหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นถนนลาดยาง 2 เลน การเดินทางเข้า-ออกจากหมู่บ้านจึงมีความสะดวกพอสมควร โดยมีรถ สีสื่อประกอบหลังคาเป็นรถโดยสารประจำทางด้วยค่าโดยสารราคา 5 – 20 บาท โดยประมาณขึ้นอยู่กับ ระยะทาง

การเก็บข้อมูลในขั้นตอนนี้จากแต่ละครัวเรือนในหมู่บ้านบ่อโชนครั้งนี้ มีจุดประสงค์หลักเพื่อ การสำรวจภาพรวมของสถานการณ์การออกกลางคันและปัจจัยเบื้องต้นของกลุ่มเด็กที่ออกกลางคันโดย เน้นผลลัพธ์ เชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจึงใช้แบบสอบถามที่มีข้อความ ไม่มากนักเพื่อลด ความคลาดเคลื่อนจากการตอบข้อคำถาม เมื่อได้ข้อมูลครบแล้วจึงตรวจสอบความ ถูกต้องข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง จากผู้ใหญ่บ้านและกลุ่มสตรีในหมู่บ้าน จากการเก็บข้อมูลของทุกครัวเรือนใน หมู่บ้านบ่อโชน ทั้ง 258 ครัวเรือนพบว่า ทั้งหมู่บ้านมีเยาวชนที่อายุระหว่าง 5 – 25 ปี จำนวน 367 คน เมื่อจำแนกตามปัจจัยเบื้องต้น ได้ผลดังตารางที่ 3 ซึ่งพบว่าในจำนวนนี้มีผู้ที่ไม่อยู่ในระบบการศึกษา หรือไม่สำเร็จการศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่าจำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลเบื้องต้น	ความถี่	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	191	52.0
ชาย	176	48.0
รวม	367	100.0
การศึกษา		
กำลังศึกษา	270	73.6
ไม่ได้ศึกษา (และยังไม่สำเร็จการศึกษา)	97	26.4
รวม	367	100.0

จากเพศหญิงจำนวน 191 คน พบว่ามีจำนวน 152 คน ที่อยู่ในระบบการศึกษาหรือสำเร็จ การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าแล้ว คิดเป็นร้อยละ 79.6 ในขณะที่เพศหญิงอีก 39 คน ไม่อยู่ในระบบการศึกษาและไม่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า คิด เป็นร้อยละ 20.4 และจากเพศชายจำนวน 176 คน พบว่ามีจำนวน 118 คน ที่อยู่ในระบบการศึกษา หรือสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าแล้ว คิดเป็นร้อยละ 67.0 ในขณะที่ เพศชายอีก 58 คน ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาและยังไม่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 33.0 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงสัดส่วนการอยู่ในระบบการศึกษาของเพศชายและเพศหญิง

การศึกษา	เพศ	
	หญิง	ชาย
ศึกษา	152 (79.6%)	118 (67.0%)

ไม่ได้ศึกษา (และยังไม่สำเร็จการศึกษา)	39 (20.4%)	58 (33.0%)
รวม	191 (100%)	176 (100%)

สำหรับผู้ที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาและไม่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า เมื่อวิเคราะห์สัดส่วนจำแนกตามปัจจัยต่างๆ ได้ผลดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงสัดส่วนของเด็กออกกลางคันจำแนกตามปัจจัยต่างๆ

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	39	40.2
ชาย	58	59.8
รวม	97	100.00
ประเภทของโรงเรียนก่อนออกจากระบบการศึกษา		
โรงเรียนทั่วไปในประเทศไทยที่จัดการศึกษาในสายสามัญ	33	32.63
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	62	65.26
สถาบันการศึกษาในต่างประเทศ	0	0
สถาบันการศึกษาปอเนาะ	0	0
การศึกษานอกระบบ	2	2.11
รวม	97	100.00
พื้นที่ของสถานศึกษา ก่อนออกจากระบบการศึกษา		
สถานศึกษาในจังหวัดสงขลา	96	98.95
สถานศึกษานอกจังหวัดสงขลา	1	1.05
รวม	97	100.0
อาชีพหลักของผู้ปกครองของเด็กที่ออกกลางคัน		
รับจ้างทั่วไป	44	45.4
ข้าราชการ	3	3.1
ประมง	41	42.3
ค้าขาย	6	6.2
เกษตรกรรม	3	3.1
โรงงาน/บริษัท/ลูกจ้าง	0	0.00
รวม	97	100.0
การประกอบอาชีพในปัจจุบันของเด็กที่ออกกลางคัน		
รับจ้างทั่วไป	45	46.4
ข้าราชการ	1	1.0
ประมง	25	23.7
ค้าขาย	4	4.10
เกษตรกรรม	1	1.00
โรงงาน/บริษัท/ลูกจ้าง	7	7.20

ไม่ได้ประกอบอาชีพ	14	14.4
รวม	97	100.0

สรุปผลการวิจัย

ปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดการออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามภายในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลาจากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ตลอดจนการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมกับกลุ่มบุคคลต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กที่ออกกลางคัน ผู้ปกครองของเด็กที่ออกกลางคัน ซึ่งรวมทั้งสิ้นได้เรื่องราวของเด็กที่ออกกลางคันทั้งสิ้น 60 เรื่องราว ตลอดจนกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม คณะครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา เจ้าหน้าที่ภาครัฐในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลดังกล่าวทั้งหมดมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แล้วจึงสามารถสรุปผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดการออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามภายในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา ได้เป็น 5 ปัจจัยเสี่ยงฯ คือ 1) ปัจจัยเสี่ยงอันเกิดจากตัวนักเรียน ได้แก่ การขาดเป้าหมายในชีวิต การถูกคนรอบข้างชักจูงไปในที่ผิด ความติดคนของ อยากรู้อยากลอง ขาดความรับผิดชอบ การเห็นความสำคัญของการศึกษาน้อยกว่าที่ควรจะเป็น ระดับสติปัญญา ขาดความเกรงกลัวในกฎระเบียบและบทลงโทษเกี่ยวกับการมีความสัมพันธ์เชิงชู้สาวของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และไม่ชอบการศึกษาจึงเลือกทางเลือกอื่นที่ทำให้สามารถออกจากระบบการศึกษาได้ 2) ปัจจัยเสี่ยงอันเกิดจากครอบครัว ได้แก่ การดูแลและปลูกฝังเด็กให้เห็นโทษของการมั่วสุม เกล และติดยาเสพติดของพ่อแม่ยังไม่เพียงพอ ขาดการแนะแนวและส่งเสริมการทำกิจกรรมเพื่อป้องกันการใช้เวลาว่างอย่างเป็นโทษ การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างบ้านกับโรงเรียนยังไม่เพียงพอ การให้เด็กเรียนไกลบ้าน ไกลผู้ปกครอง ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการศึกษาน้อยกว่าที่ควรจะเป็น การส่งเสริมและสนับสนุนด้านการเรียนของเด็กนักเรียนน้อยกว่าที่ควรจะเป็น ผู้ปกครองไม่เข้าใจ / ไม่มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับระบบการศึกษาในปัจจุบัน การปลูกฝังและการเน้นย้ำเรื่องความสัมพันธ์เชิงชู้สาวตามหลักอิสลามยังไม่เพียงพอ การมีค่านิยมเกี่ยวกับการให้เยาวชนแต่งงานมีครอบครัวเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาการขาดความรับผิดชอบ ผู้ปกครองเสนอทางเลือกระหว่างการเป็นผู้ใช้แรงงานกับการกลับไปเข้าสู่ระบบการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาของเยาวชนในความดูแล และการไม่เปิดเผยข้อมูลความยากลำบากในการศึกษาของเยาวชนในความดูแลเพื่อขอความช่วยเหลือจากสังคมและชุมชน ตลอดจนโรงเรียนและหน่วยงานภาครัฐในด้านการศึกษา 3) ปัจจัยเสี่ยงอันเกิดจากสถานศึกษา ได้แก่ การดูแลและปลูกฝังเด็กให้เห็นโทษของการมั่วสุม เกล และติดยาเสพติดยังไม่เพียงพอ ขาดการแนะแนวและส่งเสริมการทำกิจกรรม เพื่อป้องกันการใช้เวลาว่างอย่างเป็นโทษ การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างบ้านกับโรงเรียนยังไม่เพียงพอ ความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนและการกวดขันยังไม่เพียงพอ การแนะแนวเส้นทางการศึกษาให้แก่เด็กและผู้ปกครองยังไม่เพียงพอ ระบบการแก้ 0 , ร , มส. ของบางโรงเรียนยังไม่เหมาะสม การปลูกฝังและเน้นย้ำเรื่องการกระทำความผิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงชู้สาวตามหลักอิสลามยังไม่เพียงพอ 4) ปัจจัยเสี่ยงอันเกิดจากชุมชนและสังคม เช่น ชุมชนและสังคมเข้ามามีบทบาทในการแก้ปัญหาเรื่องการออกกลางคันไม่มากนัก การมองเห็นปัญหาการมั่วสุม เกล และยาเสพติด เป็นเรื่องปกติของชุมชน จึงทำให้ปัญหาเหล่านี้แพร่ระบาดเข้ามาในชุมชนอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สถาบันทางศาสนาในชุมชนเข้ามามีบทบาทในการกวดขันเยาวชนเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงชู้สาวตามหลักอิสลามไม่มากนัก ขาดการผลักดันจากชุมชนและสังคมในการที่จะให้ผู้ที่ถูกทอดทิ้ง

ระบบการศึกษาและมีวิถีชีวิตในรูปแบบต่างๆกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาในรูปแบบที่ภาครัฐได้มีความพยายามจัดไว้ให้โดยคำนึงถึงสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชน และชุมชนและสังคมเข้ามามีบทบาทเบื้องต้นไม่เพียงพอในการดูแลเยาวชนที่ประสบปัญหาทางการศึกษาจากสภาพเศรษฐกิจและครอบครัว และ 5) ปัจจัยเสี่ยงอันเกิดจากหน่วยงานภาครัฐต่างๆที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การไม่สามารถควบคุมการแพร่ระบาดและการรวมตัวมั่วสุมกันทำเรื่องผิดกฎหมายของวัยรุ่น ถึงแม้ว่าปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐจะเพิ่มการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดโดยใช้การบำบัดรักษาตามหลักอิสลามแล้ว ซึ่งนับว่ากลุ่มนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามน่าจะเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ แต่พบว่าข้อมูลดังกล่าวยังไม่เป็นที่ทราบต่อประชาชนในพื้นที่อย่างกว้างขวางนักถึงแม้ว่าหน่วยงานทางการศึกษามีการจัดการศึกษาในรูปแบบต่างๆที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชน แต่การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ตลอดจนการผลักดันให้ประชาชนเข้าสู่ระบบการศึกษายังไม่เพียงพอ จึงทำให้ประชาชนทราบข้อมูลและสมัครใจกลับเข้าศึกษาในรูปแบบต่างๆที่ภาครัฐจัดไว้ให้น้อยกว่าที่ควรจะเป็นรวมถึงรูปแบบการจัดการศึกษาในรูปแบบต่างๆที่ภาครัฐได้จัดเตรียมไว้ให้สำหรับผู้ที่เคยหลุดจากระบบการศึกษาอาจจะยังไม่เอื้ออำนวยและยังไม่สอดคล้องตามวิถีชีวิตของประชาชนจริง ตลอดจนอาจจะยังไม่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

ในส่วนของรูปแบบการป้องกันความเสี่ยงในการออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามภายในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา จากการกระจายปัญหาที่เป็นปัจจัยเสี่ยงในการออกกลางคันไปยังผู้เกี่ยวข้องต่างๆ ทั้ง 5 กลุ่มข้างต้นเพื่อให้สะดวกต่อการกำหนดรูปแบบของการป้องกันความเสี่ยงในการออกกลางคันจากผู้เกี่ยวข้อง จึงสามารถสรุปรูปแบบการป้องกันความเสี่ยงในการออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามภายในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ของจังหวัดสงขลา ได้ดังนี้ 1) รูปแบบการป้องกันความเสี่ยงฯ ของตัวนักเรียน ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายในชีวิตของตนเองและความหนักแน่นในการที่จะดำเนินชีวิตในทางที่ถูกที่ควรโดยต้องตระหนักถึงการมีความรับผิดชอบต่อทุกหน้าที่ของตนเองและตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษารวมถึงตระหนักถึงบทลงโทษที่เกิดจากการกระทำผิดต่อบทบัญญัติของศาสนาและกฎระเบียบของโรงเรียนเกี่ยวกับกบฏการมีความสัมพันธ์เชิงชู้สาวระหว่างชายหญิง ที่ยังมีได้แต่งงานตามหลักศาสนาอิสลาม 2) รูปแบบการป้องกันความเสี่ยงฯ ของผู้ปกครอง ได้แก่ ผู้ปกครองควรเพิ่มการดูแลและปลูกฝังให้เยาวชนเห็นโทษของการมั่วสุม เกล และติดยาเสพติดและการผลักดันให้เข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาอย่างรวดเร็วที่สุด ควรแนะแนวและส่งเสริมการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อป้องกันการใช้เวลาว่างอย่างเป็นโทษ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างบ้านกับโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและหากเยาวชนในความดูแล มีความยากลำบากในการรับการศึกษา ผู้ปกครองควรพยายามและมุ่งมั่นในการเปิดเผยข้อมูลความยากลำบากในการศึกษาของเยาวชนในความดูแลเพื่อขอความช่วยเหลือจากสังคมและชุมชนตลอดจนโรงเรียนและหน่วยงานภาครัฐในด้านการศึกษา 3) ปัจจัยเสี่ยงอันเกิดจากสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาควรเพิ่มการดูแลและปลูกฝังเด็กให้เห็นโทษของการมั่วสุม เกล และติดยาเสพติดรวมถึงควรเพิ่มการแนะแนวและส่งเสริมการทำกิจกรรมต่างๆ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างบ้านกับโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาควรวางระบบการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านการศึกษาจากสภาพเศรษฐกิจและปัญหาครอบครัวทั้งในระยะสั้นและระยะยาวและหมั่นตรวจสอบและส่งต่อข้อมูลของนักเรียนในโรงเรียนที่ประสบปัญหาทางการศึกษาจากสภาพเศรษฐกิจและครอบครัวไปยังหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรต่างๆที่มีความพร้อมในการช่วยเหลือ 4) ปัจจัยเสี่ยงอันเกิดจากชุมชนและสังคม ได้แก่ ชุมชนและสังคมควรเข้ามามีบทบาทในการแก้ปัญหาเรื่องการออกกลางคันและควรตระหนักถึงปัญหาการมั่วสุม เกล และยาเสพติด สถาบันทางศาสนาในชุมชนควรเข้ามามีบทบาทในการ

กวดขันเยาวชนเกี่ยวกับการแก้ปัญหาคอมพิวเตอร์ซึ่งผู้สาวก่อนการแต่งงานตามหลักอิสลามในเยาวชน และควรเข้ามามีบทบาทเบื้องต้นในการดูแลเยาวชนที่ประสบปัญหาทางการศึกษาจากสภาพเศรษฐกิจและ ครอบครัวย 5) ปัจจัยเสี่ยงอันเกิดจากหน่วยงานภาครัฐต่างๆที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการ ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยควรเพิ่มการกวดขันเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดและการรวมตัวมั่วสุมกัน ทำเรื่องผิดกฎหมายของวัยรุ่นและควรเร่งประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเข้าสู่ระบบการบำบัดรักษาผู้ติดยา เสพติดโดยหน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะการบำบัดรักษาโดยใช้ศาสนาอิสลามบำบัด (เช่น ปอเนาะ ญาลันนินbaru) เนื่องจากการบำบัดที่สอดคล้องกับกลุ่มนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม รวมถึงการบูรณาการด้านวิชาการระหว่างสามัญศึกษาและอิสลามศึกษา เพื่อลดภาระการเรียนรู้ของ นักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและหน่วยงานด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและเพิ่มการประชาสัมพันธ์เพื่อผลักดันให้ประชาชนที่หลุดจากระบบการศึกษาและมีความสนใจที่จะกลับมา ศึกษาต่อสามารถเข้าถึงการศึกษาในรูปแบบต่างๆที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตแต่ละรูปแบบเพื่อเอื้ออำนวย และสอดคล้องตามวิถีชีวิตเพื่อรองรับผู้ที่เคยหลุดจากระบบการศึกษาและมีความสนใจที่จะกลับเข้ามา ศึกษาต่อ

บรรณานุกรม

- กฤษฎา ศุภวรรณกุล. (2556). *อึ้งเติ้ง 3 ล้านคนหายจากระบบการศึกษา ความยากจน-มุ่งคะแนนผลัก
เด็กพัน ร.ร.สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2558. จาก [http://www.tcijthai.com/officetcij/
_view.php?ids=2982](http://www.tcijthai.com/officetcij/
_view.php?ids=2982).*
- ปราโมทย์ ประสาทกุล (2553). *โครงการสำรวจคุณภาพชีวิตของประชาชนใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
พ.ศ.2552. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.*
- นิเลาะ แวอุเซ็ง. (2555). *รายงานการวิจัยสภาพปัญหาและการพัฒนาศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด
(ตาดีกา) ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2552). *สภาพการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนใต้. (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.*
- อภิชาติ จีระวุฒิ (2557). *ศธ.เดินหน้าจัดการศึกษาภาคใต้ มอบ กศน.ตามเก็บเด็กตกหล่นในเขตพัฒนา
พิเศษเฉพาะกิจ จ.ชายแดนใต้ เข้าเรียน ม.ต้นสายสามัญ. สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2558. จาก
https://wbns.oas.psu.ac.th/shownews.php?news_id =76772*